

De trei ori în săptămână: Mercuri-a, Vineri-a și Duminică, când o dată în-
trăga, când numai duminică, adică după
momentul împregiurării.

Prețurile de prenumerație:

pentru Austria:	
pe an întregu	8 fl. v. a.
„ dimetate de anu	4 „ „
„ patratu	2 „ „
pentru România și străinătate:	
pe an întregu	16 fl. v. a.
„ dimetate de anu	8 „ „
„ patratu	4 „ „

ALBINA.

Prenumeratiunile se fac la tot d. corespun-
dintă a-i nostri, și d'adrepți la Redacțiune:
Josefstadt, Lange Gasse Nr. 43, unde
sunt a se adresa și corespondențiile, ce pri-
vesc Redacțiunea, administrațiunea și spe-
ditiunea care vor fi neofranate, nu se vor primi,
câtă vreme nu se vor publica.

Pentru anuț și alte comunicațiuni
teresu privat — se răspunde câte 7 cr. de
linie repetițiile se fac cu prețu scădutu.
Prețulu timbrului câte 30 cr. pentru una dată,
se antecipa.

Invitare de prenumerație

1 a

„ALBINA“

Cu 1 octombrie s. v. începem *patra-
rila* din urma alu anului cur. și cu oca-
zia aceasta se deschid prenumerațiunile
noștre la feliă noastră, cu condițiunile ce
se vedu în frunte: adică: 2 fl. v. a. pe pa-
traru, 4 fl. pe dimetate de anu.

Epistolele a se adresa: redacțiunei
Albina, Viena, Josefstadt, Lange Gasse
nr. 43.

Rogăm a fi încunoscintiati de tim-
puri, ca se ne potemu orienta în privin-
ti'a esemplarielor de tiparitu, și încun-
jură intreruperea în spedare.

Redacțiunea.

Viena 19 sept./1 opt. 1867.

Societatea academica romana si-a
incheiatu ședințele vineri în 15/27 sept.,
dupa ce si-a terminatu agendele cele mai
urginti și neamenabile și si-a ascuratu
esistenți'a din care va se resulte o aptivi-
tate salutară natiunalității noastre. Era
timpulu a da literaturii limbei, va se di-
ca progresulu natiunale o direptiune de-
terminată, ca încunjurandu șierpiurea se
iee o cale drépta, prin urmare cea mai
seurta catra scopu. Anulu acest'a ane-
voia ni va poté da o consolatiune natiu-
nala mai mare, dar si catu ni-a datu pan'
acum, — societatea academica — i-ase-
cura unu locu onorabile în istori'a natiu-
nei, și asceptăm cu bune sperantie ur-
marile folositorie. Statoririle societatei
le vom poté publica numai mai tardu.
Rostimu parerea de reu că nu li-a fostu
cu potintia tuturor membrilor a parte-
cipa inca acum la constituirea societatei.
Intielegem pe membrii din Banatu. Am
luatu cunoscintia despre cauzele ce i-au
impedecatu. D. Babesiu a trebuitu se
senta catusiele subordinatiunei, cari —
dămu cu socotela — se vor largi numai
dupa ce în tiér'a noastră conlocuitori vor

inveti'a a precepe că trebe se avemu
mai multa incredere unii în alții.

— Diet'a Ungariei, casí senatulu
imperiale, si-a reneputu aptivitatea sa.
Am sentitu necesitatea ca inca acum din
capulu loculu se dămu o scurta socota
despre parerile și despusetiunile ce dom-
nescu în ambe corpurile legelative. În
asta privintia cetitoriulu gasesce mai la
vale duoi articli, unulu de (S.) cu refe-
rentia la senatu, și altulu de (Y.) în ce
privesce diet'a. Senatulu ascepta alte
desbateri ca se premérge invoicelei cu
Ungari'a la carea nu se prè grabesce.
La dieta, cu catu ungurii aréta mai pu-
tiena aplecare catra natiu nalitati, cu
ata'a se intaresce solidaritatea natiuna-
litaliloru.

Aparu în publicitate și protocolulu
ultimu alu delegatiuniloru. Nu ne ocu-
păm de elu aci mai pre largu, de óra-ce
cuprinsulu statoririloru lu cunoscem de
ajunsu din nr. penultimu.

— „Monitoriulu“ Romaniei insciin-
tiéza că Domnulu Carolu a primitu de
la Napoleone Imperatulu Franciloru o
scrisóre autografa, „fórté afectuósa atatu
pentru Mari'a Sa catu și pentru tiéra.“
Unu telegramu din Bucuresci încunoscin-
tiá cumca d. Brateanu din incredintiarea
Marirei Sale Carolu I. a plecatu catra
Paris în misiune secreta, éra — precum
ni se spune — a trecutu degiá prin Vie-
na. Asta cercustantia d'o parte, de alt'a
solenitatea gardei natiunale (vedi mai la
vale Romani'a) ne face se lapedămu in-
grigirile ce la espreseram în nr. trecutu,
în urmarea alarmarei foiloru nemtiesci.
Aceste foi neci acum nu-si mai tienu de
gura, vestescu lucruri (totu generalitati)
neplacute, cele-ar fi primitu de la corespun-
dinti din Romani'a, dar fiindu că le
publica sub rubric'a Vienei, ni vine a
crede că acei corespundinti sunt tocm'a
în Viena (vedi „Wand.“) În asta credin-
tia ne intaresce cercustanti'a că nu din
Bucuresci ci din Viena se telegraféza
foiloru provinciali despre „sguduiri“ în

Romani'a (vedi „Politik“ din Praga). A-
siédara Vien'a e vét'a respandierei ace-
loru sciri. Inse politic'a Romaniei o face
poporulu romanu, a caruia sórte nu mai
depinde de la parerile ce ar domni la
Viena, Constantinopole, ori Petrupole.
Éra daca publiculu nemtiescu vre se fie
sedusu de díaristic'a sa, volenti nulla fit
iájuria.

În ajunulu redeschiderii dietei unguresci.

(Y) Va fi de interesu a luá notitia despre
simtómele politice, cum se manifestá ele în
momentu.

Mai nainte de tóte se constatăm și se
tuenem bine în vedere, că — *opiniunea pu-
blica în sferele guvernamentale e fórté in-
cordata contra romaniloru.* Partia rom.
natiunale, anume aceea ce a combinatu cu ser-
bii „Proieptulu pentru regularea și ase-
curarea natiunalitaliloru și limbeloru
patriei“, și apoi urmă a-lu aperi și sustiené în
publicitate, în faci'a lumii, cu ata'a agerime și
dibaciá, prin ce demascá și compromise infri-
cosiatu intentiunile nemorale și neloiale a le
magiarisatoriloru, aceea partiá rom. natiunale
dicu — s'a facutu tocmá prin acésta „*nesufe-
ribile*“ în ochii magiariloru domnitori; dar inse
ast'a ar trece cum ar trece, ci ei, dnii *magiari*
s'au saturatu si de acei domni a-i nostri pre-
cari pana mai de curendu nu sciau destulu se-i
laude și se-i distinga; éra pre *romanii dubti*,
adeca cari neci nu li se alipescu deplinu,
neci nu cutéza a li pasí in contra, pre acestia i
și despretiuescu, și urgiescu. Caus'a, pentru
care nu se mai multumescu neci cu acei domni
a-i nostri, cari tienua puruca cu ei — pana in-
tr'at'a, în catu la noi începusera a fi priviti de
„*renegati*“, e — precum se aréta — aceea, căci
vréu a fi aflatu dnii stapenitorii nostri, cumca
acei domni *romani* numai din iubirea catra
libertate și din credinti'a într'unu curatu
patriotismu alu domniloru magiari, éra
nu din órb'a adorare a magiarismulu s'au
alipitu de ei, de altmintrelea neci de cum nu
vor se-si uite de sangele lor, de romanismu,
de suferintiele fratiloru sei; cu unu cuventu:
ori-unde afla ocașiune, ésa cuiulu *romanu* din
saculu *magiaru*. Va se dica, pentru că în ei
— sangele nu s'a prefacutu apa.

Acésta sperintia și aparitiune pre catu e
de trista, ba chiaru fatale cu privintia la puse-
tiunea și solidaritatea de sórte și interesu, ce
avemu faciá cu natiunea magiara, nu mai pu-

cinu imbucurátoria e pentru noi din acelu punctu
de vedore, că ni dovedesce, cumca și cei mai
pucinu zelosi domni romani, în adanculu ani-
mei lor *totu sunt romani adevérati* și candu
e vorb'a se aléga între sentimintele lor natiu-
nali și între grati'a, favóra, încoderea contra-
riloru nostri natiunali, cu indignatiune și întorcu
faci'a de catra ómenii „*neómeni*“, de catra ro-
spanditori și insinuatorii de *memoralitate* și
perfidia!

Dupa insa-si sperintia mea potu se ates-
tezu acésta despre cei mai multi barbati ai no-
stri ce s'au fostu afiliatu magiariloru; începú
a-si cunósce, a-si pipái retaciunea, mai vertosu
de candu în „*Pesti Napló*“ candu unulu candu
altulu corifeu o spune pre faciá, că — dá, vedi
bine, *prin planulu lui Kossuth de o con-
federatiune a popóreloru de la Dunare*
libertatea și nepondinti'a ar cascigá, inse
natiunalitatea magiara, igemoni'a séu
dominirea ei, nu s'ar poté sustiené. — Acci
barbati a-i nostri, caror'a pan'acú nu li-au cadutu
inca paingini de pre ochii, aceia sunt orbiti de
buna séma de grosulu loru interesu, și aceia
numai atunci si-vor veni în ori, candu vor sentí
spre ce cumplitu periclu plutescu ei cu ma-
giarii cu totu. Dar — lauda domnului, că
d'asta categoria avemu fórté pucini, la tóta in-
templarea mai pucini, de catu veri-care alta na-
tiune. —

Asiè standu lucrulu, nu e de miratu, că
magiarii domnitori sunt superati a sup'a ro-
maniloru și arunca mai vertosu asup'a loru
vin'a, că *lumea nu vré se créda în loiali-
tatea și moralitatea aspiratiuniloru ma-
giare, éra popórele patriei nu vor se se*
*odihnésca și se se arate multumite și fe-
ricite prin stepanirea magiara.*

E cunoscutu, că organele regimulu ma-
giaru si cele din Buda-Pesta, si cele din Viena
bucinau mai nainte în gur'a mare, cumca de-
candu stepanescu patronii lor, *tóta patri'a*
cu tóte clasele si popórale sunt deplinu
odihnute și multumite, si — vai de acél'a,
carele cutediá a se indof séu a contradice; aco-
l'a de locu crá inferatu de „*reacționariu*“, „*re-
voluționariu*“, „*emisariu*“ etc. Astadi — n'au
incatro, cauta se marturisésca și chiaru faptorii
regimulu, că — *Dieu, nu e pré bine în*
tiéra. Organulu celu mai intimu alu ministru-
presiedintulu c. Andrassy „*Magyar Ország*“,
în nr. seu de ieri recunósce în fruntea foi, că
— „în împregiurarile custatíorie omulu cugeta-
toriu și cercetatoriu neci de catu nu póte se
afie odihná“. Ca contrastulu se bata mai multu
la ochi, amintescu aci, că abié sunt vr'o cinci

FOISIÓRA.

Tractatu

de originea, vechitatea și însemnătatea
istorica a numelui Valacu.

(Urmare.)

Se vedemu pre sourtu cine, si de ce ori-
gine sunt acoi Albani, din a caror'a limba se
deduce originea multoru faptorii ai limbei dacu-
romane. Enea Silviu, Magini, Bonfini, Filelfo,
Christophor Adelung și Pouqueville *), deriva
originea Albaniloru de la Albanii cei vechi
din Albani'a asiatica d'între Marea Négra și
Caspica. Leibnitz în opulu: *Brevis designatio*
meditationum de originibus gentium, deduce ori-
ginea Albaniloru de la Galu-Celti. Leake:
Researches in Greece (London 1814), înocrea a

demustrá istorice intruducerea de radece gre-
cesci, latinesci, gotice, slave și turcesci în lim-
b'a albana; elu privesce acésta limba de o mes-
tecatura a limbeloru moderne, și precunósce e-
lementulu latinu a fi intrens'a precumpenitoriu
celui grecu. Thunmann, în opulu citatu, dupa
elu Angelo Masci, în opulu: *Saggio sull'origi-
ne*, costumi e stato attuale della nazione alba-
nese, Neapol. 1807, în urma Malte - Brun:
Annales de Voyages tom. III (Paris 1808) —
deriva originea Albaniloru de la Iliri și Epi-
roti. Totu asiá în timpulu mai nou Hahn, în
opulu seu: *Albanesische Studien*, Vien'a 1853,
deriva originea Albaniloru de la Iliru-Mace-
doni și Epiroti, cari trei popóra se credu de
elu a fi de o origine și descindintii Pelasgiloru
(și Pelasgii nu ar fi fostu de o origine cu Eli-
nii). Fallmerayer, în opulu: *Das albanische*
Element in Griechenland, München 1857 in-
taresce și mai cu multe temeuri acésta tema.
Hahn presupune cum că poporulu albanu este
de asemenea vechitate cu Elinii și Romanii (La-
tini); elu crede a fi Albanii cu aceste dóue po-
póra strinsu la olafta legati prin afinitate de
origine, limba și datine, nedemustrandu inso
cauzele, ci indestulindu-se numai a fi adunatu
pentru alții materialu spre a face acésta. Fr.
Bopp în tractatulu seu: *Das Albanische in sei-*

non verwandschaftlichen Beziehungen, Berlin
1855 — a demustratu deplinu legatur'a limbei
albane cu trupin'a comuna a limbeloru indu-
europene. Camarda, în opulu seu: *Saggio di*
grammatologia comparata sulla lingua albanese,
Livorno 1864, cu profunde studie vre se demu-
stre, cum că limb'a albana si-trage originea cu
precumpenire din elementulu grecu, apoi si ro-
manu cu privintia la originea pelasgica a Gre-
ciloru și Romaniloru. G. J. Ascoli, în opulu:
Studi critici, Milano 1861 a asemenatu limb'a
albana cu limb'a Etrusciloru, carea se crede a
avé asemenare cu limb'a albana, si ca atare a-
semenare se însémna mai vertosu poipunerea
articululu. Stier, în *Rheinisches Museum* 1859
pag. 329 a facutu asemenare între limb'a alba-
na și limbele italice. — Aceste sunt rezultatele
cercariloru de pana acum; dar precum se vede
din cele aci premise, limb'a albana inca nu fu
de invetiati asemenata cu limb'a romana (vala-
ca), dar neci cu cea serba și bulgara, macaru
că de multu se întonéza (mai vertosu de inveti-
tati italiani) necesitatea deslegarii temei ac-
stei-a; acésta voimu a implini noi, printr'unu
tractatu specialu, ce vomu publica — déca va
voí Ddieu — câtu de curendu. Dar si pana a-
tunci, însemnám aci, cum că în limb'a albana
elementulu dacu-romanu e fórté tare represen-

tatu, în catu nu numai cea mai mare parte a
materialulu (vorbariulu), ci si a dechinatiu-
nei, conjugatiunei, derivatiunei și a rostintiei,
și vedu a fi vechi monuminte de limba dacu-
romana, infipte în asiá forma și tipu italicu,
precum se afla pestrate în acésta limba; datine-
le Albaniloru se vedu a fi 8 din 10 parti de
origine romana. Afara de acésta în limb'a al-
bana se afla materiale si forme italienses, si
vechi latinesci, precum si celtice, cari din urma
si-voru fi tragendu originea lor de la Celtii
Scordisci s. c. l., cari au locuitu în Albani'a și
partile ei, si de la cari se vede a-si trage ori-
ginea numelui si cetatea Scodra, împreuna cu
muntele Scodru din Albani'a nordica. Hahn,
aduce înainte — fara a trage vre o consecintia
— paralele de asemenare fórté batetórie la ochi,
cari esista pana aci la Albani si se afla si la
Gali: aceste, chiar cu adevérat marturiscesc Juliu Ce-
sare; dar atari asemenari se afla chiaru si fatia
cu remasitiile popóraloru galu-celtice din An-
gli'a. Nu va fi fara folosu apoi a însemná aci
si acca împregiurare, cum că „*Albani*“ se nu-
mescu si Scotii de origine galu-celtica din An-
gli'a; Albanii dintre Marea Négra și Caspica,
se dice a fi dedusu originea lor de la Romanii
(vedi *Lesiconulu universalu* de Pierer, edi-
3, 1840 la numele Albani'a). — Sciinti'a cri-

*) Enea Silviu: *Descriptiunea Europei*. — Magini:
Moderne tavole di geografia aggiunte a Tolomeo. —
Bonfini: *Rerum ungaricarum decad.* tom. I. part. 1.
— Filelfo: *Epistola ad Lud. Foscarinum et ad Chri-*
stophorum Maurum. — Adelung: *in Mitridate*. —
Pouqueville: *Voyage dans la Grèce*, Paris 1820.

septemane, candu „Hon“ adresându-se regi- mului său proprie — partiei lui Deák, cu privintia la cele esperiate din parte-i de candu se afla la putere, i dise, că este „diuimetate mumia“, care crede că e via, pre candu ea e — „numai paruta via“, si pan' — — — — — facutu, deatnu, stamtu adi, in ajunulu redeschiderii dietei in Buda-Pesta; dar pentru aceea in catu pen- tru nemulțumirea si opusetiunea magiara — totu credemu, că — „corbu la corbu nu scote ochii.“

Ca de incheiare am se amintescu, că totu organulu intimu alu regimului, adeca „M. O.“ se sufclă a aperă — contra unei critice agere in „Gazeta Tr.“ planulu si intentiunea de a colonisă alpii romani revindicati cu — secui. Argumentulu lui principala e, că secuii se in- multiescu preste mesura si n'au pamentu de lucratu, ei sunt siliti a emigră in Moldo-Roma- nia, pre candu despre romani — nu se pôte dice acést'a. — Asi avé nespusa pofta a res- punde lui „M. O.“ a-i spune si a-i aretă cu statistica a mana, că — cine sunt secuii, si cum se inmultiescu si traiescu ei, si — cine sunt romanii din munti anume asié-disii „moti“, si cum se inmultiescu si traiescu ei; — dar — nu mo bagu in domeniulu „Gazetei“, sum con- vinsu, că ea nu-i va remanē detōria dom- nului din „M. O.“ —

Pesta 29 sept.

Ce va se lucre senatulu imperiale?

(S.) In mai multe jurnale se ventura pa- rerea, de n'ar fi consultu, ca senatulu imperi- ale se amene tratarile asupra conventiunii facu- te de ambele deputatiuni, pana ce nu se va de- cide despre desfiintierea concordatului carele zace ca o stanca pe spatel popóreloru din Austria. Se vede, că cu asta procedura s'ar atientî facerea unei presiuni asupra aperiatori- loru concordatului si chiaru asupra regimului, de la carele se ascépta se dea pe facia puseti- nea sa facia cu pretensiunile serióse pentru de- laturarea acelei legi confesionala. Nu ne insie- lamu, daca credemu, că acelu indemn parlamentariu a intratu si in unii ablegati, căci o parte din ei se se fie consultatu si despre unu programu, dupa carele se procéda in caus'a acést'a.

Dupa alta parere, carea se ivi in dilele aceste in publicitate, ar fi se se faca unele de- cisiuni in privintia economiei de statu, prin care s'ar deschide isvóre de venituri pentru popóre căci numai asié li va fi loru cu potintia a portă sarcinele ce vor cadé in urm'a inoierii deputatiuniloru pe sém'a tieriloru reprezentate in senatu, altminterea e de temutu eventuali- tatea unei nepotintii totali de a raspunde su- mele anuali asié dicendu uriesie.

Ce se atingo de parerea prima ni vine prē subieptiva si putienu corespudiatōria dem- nitatii si pusetiunii unui parlamentu legelativu, care precum cugeta si „Pres'a“ are multe me- diloce de natura obiectiva spre delaturarea sēu celu putienu resufierea concordatului in partile sale cele mai nesuferibile.

Mai multu cuventu are parerea a dōu'a, carea se referesce de a dreptulu la un'a din conditiunile neaperate adeca la deschiderea de

isvóre spte imbunatatirea sōrtei materiali a popóreloru, ca asié se fie ele in stare a portă impositele contributionali. Si noi aplacidamu asta parere ca pre un'a — zace in firea lucrului, buna s'ar — si conditiunea de pasiune buna pentru turm'a, de la carea se pretinde lana si lapte.

Dara fiindu că omulu nu se impaca nu- mai cu indemanări si inlesniri materiali, ci ca o fiantia morala are lipsa si de indemnuri mo- rali spre a-si recrea si incordă poterile sale pentru activitate si implinirea detorintieloru sale cetatiene; asié dara cugetamu, că pre lan- ga deschiderea de isvóre pentru imbunatatirea starii materiali, se devina in fapta acele insti- tutiuni si drepturi politice, care asié dicendu ar electrisă popórale si repropetandu-le moral- munte le-ar incuragă spre redicarea si portarea sarcineloru cetatienesci.

Largirea cercurilor de autonomia aletie- riloru si comuneloru, impacarea pretensiuniloru nationalitatiloru si confesiuniloru pe bas'a prin- cipiului de egalitate, garantarea libertatiloru politice si a drepturiloru fundamentali, reform- m'a procedurii intortocate in cause judetiali ci- vile: aceste si de asemenea, pre care le ascépta popórele cu nerabdare, ar fi se procéda mai na- inte de ce se va aprobă si publică pe calea le- gelatiunii rezultatulu invoielei facute intre am- bello deputatiuni.

Noi nu ne indoinnu, că regimulu din Vien'a e aplecatu a se intielege la tōte cele ce sunt spre impacarea popóreloru si totu o data si spre consolidarea legaturii tieriloru in cu- prinsulu imperiului, pentru acōa luandu-se in senatulu imperiale la desbatere acele institutiuni si reforme cardinali mai nainte de propunerile deputatiuniloru, nu pôte avé faci'a unei pres- iuni, din contra faci'a unei politice intiepte prin carea se-si netediésca calea.

Si ceea ce dicemu despre popórele si tie- rile reprezentate in senatulu din Vien'a, se at- inge si despre nationalitatile si partes adnexae ale Ungariei. Treidiece de parti din suta ale sarcineloru contributionali, care dupa opera- tulu inoierii cadu pe Ungaria, inea nu sunt asié de usióre, precum si-ar intipuf cei ce im- punu altor'a sarcine, de care ei nu se atingu neci cu degetele; si de óra-ce acele treidiece de parti nu cadu numai pe spatel magiariloru, ci si pe spatel celor'a lalte nationalitati, asié dara zace intru interesulu publicu si e chiar asié de consultu pentru Pesta ca si pentru Viena, ca se impace mai antaiu pretensiunile dreptu ale na- tionalitatiloru si partiloru adnesse, daca nu vor se audia scus'a: de nobis sine nobis, căci statulu pōte se fie securu de implinirea cu buna voia a celor'a ce le pretinde de la popóra, nu- mai dupa mesur'a, in carea si elu din partea sa implinesce cele ce le pretindu popórale de la statu, adeca: libertati politice, egalitate naintea legeri, dreptate deplina in tōte pretensiunile dreptu ale popóraloru. —

De la diet'a Ungariei.

(*) Pesta in 18/30 sept. 1867.

Cas'a reprezentantiloru tienē adi o scurta sedintia, in localitatile Academiei unguresci de sciintie, fiindu că localitatile proprie n'au tre-

cutu inca prin stramutările necesare pentru o acustica mai buna.

Ministrii se aflau toti de facia, afara de contele Feasetics.

Presedintiele Szentiványi deschidiendu sedintia la 10^{1/2} óre inainte de mediadi cu o scurta salutare catra deputati, numesce pre no- tariulu ce va se duca protocolulu, apoi propune esibitele cele multe ce intrara in tempulu fe- rielor dietei. Intro acestea sunt multe proto- cole sēu credentiunale despre alegerile intem- plate in cercurile ce devenisera vacanti, ase- menca si unele proteste contra unor alegeri, in- tre cari amintimu cel'a alu romaniloru contra alegerii din Pecica, comitatulu Aradului, si intro cari acceptamu se intempinamu si pre ale romaniloru din cercurile Selagiu-Cehului si Giboului, din comitatulu Solnocului de medi- locu, cari inse lipsira.

Intre petitiunile cele multe se produse si a comitatulu Aradu, in carea se intetiesce desle- garea costiunei nationalitatiloru, „intre margi- nile integritatii patriei.“ Mai batū inca la ochi un'a din partea mai multoru inveciati din Árva, cari se rōga pentru regularea si imbun- natirea scóreloru popularie si a lefeloru in- vetiatoesci; — in fine un'a din partea unui cetatiōnu din Aradu, carele cere, ca se se faca deslaunare pentru notele sēu banii de papiru alui Kossuth, confiscati si nemicitii la anulu 1849.

Mai reportă presedintiele si despre re- posarea a trei membri a casei, si des- pre depunerea mandatulu de ablegatu dinpar- tea unor'a, intre cari si romanulu Ilie Maco- lariu, carele renuncia fora darea de motive.

Esibitele se transpusera dupa natur'a lor — parte la comisiunea verificatorie de alegeri, parte la cea pentru petitiuni; óra in privintia unor'a se vor face dispusetiunile necesare de presidiu.

Dupa acést'a presedintiele dede cuventulu ministrului de finantie Lónyay, pentru a face o propunere.

Lónyay provocandu la impoterirea ce primise de la casa pentru cautarea unui impru- mutu in favórea drumuriloru de feru planuite, spune casei, cumca a aflatu o societate, carea sub conditiuni destulu favoraveri este plecata a dá Ungariei unu imprumutu in argintu de patru dieci pan' la siese dieci de milliōne fl. Deci face in scurtu propunerea, ca cas'a se emita o comisiune de 15 membri, carea se e- samine lucrulu si se faca casei reportulu nece- sariu dimpreuna cu proiectulu de lege.

Acést'a propunere fū ascultata in deplina tacere, óra presedintiele pronuncia conclusulu, ca — in sedintia de mane la 10 óre se se deo voturile pentru alegerea comisiunei de 15 membri.

Ne mai fiindu alte obiecte la ordinea di- lei, sedintia se incheia.

Dintre ablegatii romani abid cati-va s'au infatisiat pan' acō la dicta; noi celu pueinu nu veduramu adi in sedintia, de catu pre dnii: Ant. de Mocioni, Babesiu, Gozsd u, G. Ioanoviciu si — pare-mi-se Varga.

Ar fi lucru catu se pōte de tristu, dēca — venindu pre tapetu intrebari si obiecte grave pentru noi, reprezentantii nostri natu-

nali nu s'ar afia la loculul lor, pentru a ne a- peră interesele. Alegatorii se grigésca a-si pro- vocă pre alesii deputati, ca se grabésca a-si ocu- pă loculul in corpulu legelativu si a-si face cea mai santa detorintia cetatienésca. —

Efectele concordatului in Bucovina.

Repausandu douna-di in R. o proprieta- resă de relegea arména-apuséna, preutii de a- cest'a confesiune ilu rogara pe preutulu gr. or- den locu, ca se-i asociedie la petrecerea mōrtei pana la S. unde se afla mōrmentulu familiaru alu repausatoi. Urmandu preutulu ort. acestei invitari cu atat'a mai vertosu, de óra in cele mai de pe urma ale vietii repausatei, la dorin- tia ei — in lips'a preutulu de confesiunea ei, i ceti unele rogatiuni sentimentate, vol de la hotarulu comunetatii sale R. se se retōrne, dara la repetita pōftire a preutiloru armenesci, petrecē pe repausat'a pana la hotarulu comu- netații S. unde éca ce s'a intemplantu: fiindu si preutii romano-catolici invitati la acést'a inmōr- mentare cu pōftirea, ca se éca inainte cu pro- cesiunea la hotarulu S. si urmandu ei acestei pōftiri impreuna cu decanulu lor, carele toc- m'a atunci se afia in S. cu visitatiunea decanala, candu ilu zarira pe dealu pe preutulu gr. or. fugira toti trei inderotru, in tocm'a ca cel'a de tamăia. Preutulu gr. or. sosindu la hotaru, se retrasu, nesciindu nemica de intemplanca acé- st'a. Fapt'a acést'a a preutiloru rom. cat. pro- duse inse atat'a amaratiune intre credinciosii lor, cei mai insemnati, că acestia, cugetandu ei, că preutulu ort. scie de ea, umblau cu cardulu dupa densulu, se-lu afle, si aflandu-lu, care de care se siliá a carti portarea cea neintielōpta si necrestinésca a preutiloru lor. Preutulu ort. inse li respunde in modu umoristien: „Mo bu- curu, că am devenitu prin casulu acést'a den nou la cunoșcintia tarii preutiei mele, carea asiadara este o spaima pentru cei de alta cre- dintia; dara cumca concordatulu este o piētra a scandalei la noi, unde beserie'a gr. or. este prēdomnitōre, acést'a D-Vōstre mai vertosu o simtiti in casulu acést'a.“ Preutii rom. catolici facura apoi arotare la Consistoriulu armenescu den Leina, acusandu-i pe preutii armenesci, că ar fi produsu multa scandala, lasandu-se aso- ciatu de preutulu gr. or. La comisiune dovedī inse atatu preutulu armenescu, parocu de'n S. catu si mai multi intielegintī, cumca preutii rom. cat. au produsu scandala, aruncandu ves- mintele de pre sine in modilōculu drumulu, éra in beseriea, in locu ca se sierbésca a. liturgia in felōne negre, precum este totdeun'a datena la densii, s'au imbracatu care de care in vesminte mai serbatoriale si invesolitōre, si severisindu ddiésca liturgia cu otărire, ceea ce nu se cu- vine unui mireanu aflandu-se in beseriea; neci decum inse unui preutu, standu de'naintea alta- riului.

Mai departe, cumca concordatulu este ne- micitoriu sēu celu putienu inadusitoriu alu sen- tiului de omenitate, de amicitia si de ecogiali- tate, acést'a se dovedī de preutulu rom. cat. de'n S. si cu ocașiunea unei inmōrmentari de'n dilele trecute, căci cercendu, de si nu amicitia, carea se vede că numai a simulatō, dara colegiali- tatea, de a permite tragerea clopoteloru, ceea ce

tica a demustratu in di de asta-di, cum că Grecii moderni, nu sunt de origine Elini, neci Greci din epoc'a bisantina, ci sunt una amestecatura de Slavi, si alte popóra, si lim- b'a neogreca, asié precum se afla ea astadi insemnata in vorbariele si gramaticel neogre- cesci, dreptu limba maestrōsa, se vorbesce nu- mai de unele clase de ómeni fruntasi a unor cetati ale Greciei, éra poporatiunea comuna nu o vorbesce (vedi despre acést'a, intre alții, pre Fallmerayer, in: Gesammelte Werke, Leipzig 1861, tom. I. pag. 275 s. c. l.) — Luandu in consideratiune faptulu acést'a, si dejudecandu impregiurarile si temeuriile de noi aci mai inainte desvoltate despre originea Albaniloru, anevoia va fi a demustră, că densii sunt auto- ctoni in pamentulu lor, cu atat'a mai putienu, că ei sunt descindintii Iliru-Macedoniloru si ai Epirotiloru (a caror'a origine pelagica inea e problematica), — dar cu atat'a mai putinu, se va poté demustră, că articlii poipusi numeloru din limb'a dacu-romana si-tragu originea din limb'a albana, de óra-ce este lucru demustratu, cum că in dechinatiunea limbeloru indu-euro- pene, sufiptele si tiermuratiunijle caderiloru de la numene, derivéza din radeecele pronunc- neloru, poipusi numeneloru si pre urma conto- pite cu acestea; apoi in limb'a etrusca pronu-

menele poipusu numeloru, se folosescu dreptu articli, chiaru ca in limb'a dacu-romana, precum a demustratu Lanzi: Saggio della lingua etru- sca, Roma 1789, si precum marturisesc Bern. Biondelli, chiaru fatia cu limb'a albana, in o- pulu seu: Atlante linguistico d'Europa, Milano 1841, tom. I. pag. 95, unde dice: „Ho ancora avertito, che la lingua degli Albanesi, serba radicale afinità colla latina e colla greca; ora analizando gli antichi monumenti etrusci, trai quali particolarmente le celebri tavole eugubine, vi si trovano cio che non fu avertito d'alcuno, certe proprietà caratteristiche eschisive della lingua albanesce, tali sono: i suffissi, che appli- cati ai nomi tengono luogo d'articolo“, —adeca: „Am inca incunosciatui, că limb'a Albaniloru serbēza afinitate radicala cu limb'a latina si cu cea grēca; acum analizando monumintele vechi etrusce, intre cari mai vertosu celebrele tabule eugubine, aci se afla, aceea ce nu a fostu in- cunosciatui de cineva, unele proprietati ca- racteristice eschisive limbei albano, atari sunt: sufiptele, cari aplicate numeneloru stau in lo- culu articlului.“ — Totu asié falsa este acea intarire, cum că sunetulu intunecat „à“ (τ) din limb'a dacu-romana si-trage originea din limb'a albana, de óra-ce noi demustramu mai sus, cam că acestu sunetu mai de aprōpe si-tra-

ge originea sa din limb'a galu-celtica, si vetiu- esce pana in di de asta-di la remasitiele popo- rului de origine galu-celtica din Scoti'a de sus, precum si la poporulu romanu din Elveti'a (in conjugatiune), cari popóra a buna sēma nu l'au imprumutatu de la Albani.

Dupa ce demustramu, cum că sunetele intunecate din limb'a dacu-romana, nu-si tragu originea loru din limb'a slava, neci din cea al- bana, ci din limba galu-celtica, urmēza aci a continuă inea ceva despre elementulu galu-cel- ticu la Dacu-Romani, deci

In institutiunile Moldu-Romaniei aseme- nea se vedu a custă eleminte de origine galu- celtica, anume se vedu a fi de origine galu-cel- tica: „corbulu“ din stem'a (herbulu, pagerea) Tierci-Romanesci, si „zimbrulu“ (capulu de bouru, bos urus lat. bison *) din stem'a Molda- viei. In opulu intitulatu: Etudes numismatiques et archeologiques, par Joachim Lelewel, type gaulois ou celtique, Bruxelles 1840, cu unu atlasu despre banii cei vechi galu-celtici, adausu acestui opu — dovedesce autorulu deplinu, care a fostu tipulu baniloru popóraloru galu-celtice, anume cu o sciintia fōrte critica acēta autorulu, cum au tiparitu banii loru poporale galu-cel-

*) Bison, se crede a fi bou selbatieu, dar nu „bos urus“ celu numescu „Auerochs“ germanii.

tice de pe tipulu macedonu (grecescu) si italicu, decopiandu la ineputu; éra mai tardū imi- tandu numai acci tipi si simbolele lor, in catu banii galu-celtici desvoltara si capetara apoi ca- racterulu lor propriu nationalu; autorulu in opulu seu pag. 38 si 39 dovedesce, cum Galu- Celtii au tiparitu bani de totu asomenea la Du- nare in Daci'a, in Dalmati'a si in Gali'a si cum că un'a neintrerupta comunicatiune si le- gatura a esistatu intre ei incependu de la gur'a Dunarei pana la provinci'a Santones din apu- sulu Franciei (de la riulu Garumn'a) spolata prin oceanulu atlanticu; pecatu că Lelewel, a- cestu lucéferu de primulu rang pre orisonulu sciintieloru (de origine polaca) n'a cunoscutu si banii de origine galu-celtica aflati in Daci'a, in specie acci din tabloulu archeologicu de C. Boliacu de la numerulu 1 pana la 23, căci a- tunci a buna sēma si mai intociatu, si cu mai multe consocietie ar fi desvoltatu oleptulu seu. In atlasulu de la opulu lui Lelewel a) cu pri- vintia la „corbulu“ din stem'a Tierci Roma- nesci, aflamu, cum că in tabel'a (planché) 5 pre banulu de sub num. 17 (de la anii 57—50 inainte de Crestu) se afla doi corbi; in tabel'a 7 pre banii num. 40 (din Catalonia pre la a- nulu 45 nainte de Cr.), 41 si 42 (ambi cesti din urma bani de la Lexovi, poporu din Gali'a

inse nu se iertă chiaru neci la înșă-si pofirea a
celui mai de aproape a mortului r. gr. or. Cu
acést'a si-casiună bletulu preutu rom. cat. in-
gimpări noué, cari cu ată'a amaratiune le ca-
petă de'n partea confesiuniloru sei, că acum'a
umbra besmeticu de capu, dicendu: „nu soiu, ce
vreu ómenii de la mine.“ — Acést'a portare a
preutului rom. cat. se li sierbésca cu ată'a mai
multu de indreptariu preutiloru gr. ort. de'n S.
cu catu elu crede, că repausandu una confesi-
unulu de ai sei si avendu de unde platí tragerea
dopoteloru in besericele gr. or., acést'a nu i se
póte refúsá, fiindu beseric'a rom. cat. prédomni-
tore in tíera. Nu potemu retacé aicia observa-
tiunea unui mireanu rom. cat. asupra preutului
reu, facuta cu ocaziunea casului alu douile, di-
cendu: nimene a preceputu concordatulu astfelu
a elu, elu e concordatulu incorporatu.

Credemu, cumca totu acé este loculu, a
amintí despre dessantirea serbatoriloru gr. ort.
Pre candu concordatistii, cei ce ca ampoiati au
fót'a poterea in mana, se ingrigescu de sustie-
nera santiei serbatoriloru lor, si pre candu in
dilele de serbatori de ale lor domnesce cea
mai santa tacere in orasiu, in serbatorile gr. or.
se face negotiulu publicu, ca in ori ce alta di,
treceudu-si cu vederea si accea fapta marsiava,
c' gílovii si-cara paiele cu ómeni crestini de r.
ort. prin strad'a de capetenia a orasiului chiaru
in diu'a inaltarii pré santei cruci, care serba-
tore este de insemnetate importanta istorica, si
care este atatu de santa. Deci ce urmédia
de aci?

De sub magur'a Simleului 15 sept. 1867.
*(Brachiulu in Bobota. Recercarea cottu-
lui Zarandu in caus'a limbéi. Unu cer-
cularu eppescu.)* *)

(-a) Iertati-mi, Dle redactoru, a vi serie
ceva despre viét'a nóstra muncipala din Sol-
noculu de medilocu. Mai multe lucruri se in-
templa pre la noi, cari a le sei, onoratului pu-
blicu nu-i vor fi fora de folosu. Nu voiu acé a
le amintí tóte, unu lucru inse nu' potu trece se
cu vi-lu impartasiescu, care, déca nu va inte-
resá publiculu cetitoriu romanu, intereséza pana
preste mesura respectiv'a comuna curatu roma-
néscá, care cu trebile constitutionale de acum
suferé o lovitura, de carea numai bânulu Ddieu
scie candu va se se vindecé; — intilegu co-
mun'a romanéscá din cottulu acést'a. — Bobot'a
si brachiulu ne mai pomenitu, ce fu dusu in
contra ei in 3 iuliu a. e. — Am tacutu pana
gípa' luandu rolulu unui simplu spectatoru
din causa că am voitu se vedu ce va se face
Congregatiunea marcata care togma érá con-
chiamata pentru 8 iuliu, adeca cu 5 dile mai
ardíu. — La vederea unei astfelu de fapte,
careia asemenea inzadaru vói cercá in analele
evului nou, si care nu i-ar face rusine neci ce-
lui mai negru absolutismu, am tacutu si pen-
tru aceea că nu am voitu a preocupá sentintia
comitetului comitatensu inainte de timp. A
cui'a inse candu vedu că tréb'a cu ocaziunea
congregatiunei comitatense din 2 septemvre se

*) Casulu de la Bobota ni l'a mai descrisu o cores-
pondintia, inse nu-lu sterseramu neci din acést'a
pentru că revér'sa a supra-i o lumina catu se póte
de chiara. Red.

fini, candu am vedíutu si auditu rezultatulu co-
misiunei investigatorie trimise de congregatiu-
nea marc. din 8 iuliu spre a investigá lucrulu,
si in urmarea elaboratului acosteia parerea co-
misiunei datatorie de opiniune denumita ad
hoc de congregatiunea din 2 septemvre, acum'a
dieu mi tieniu de cea mai santa detorintia a dá
totu lucrulu publicitatii, ca se véda lumea feri-
cirea ce ni-o aduse constitutiunea dualistica,
mesur'a dreptatii constitutionale magiarei —

Lucrulu pe scurtu sta precum urméza:

Cati-va posesori mari, cari se tieniu a avé
droptu de crasmaritu in comun'a Bobota, au in-
ceputu procesu in contra sateniloru renitenti
spre a deveni in dreptulu acesta presuntivu a
loru, care nu l'au eserciatu neci candu si in
urmarea neglígintiei advocatului comunei, care
nu a apelatu sentintia forului primu, — l'au si
castigatu. Prim'a Iuliu anului curgatoriu fu
diu'a licitatiunei crasmaritului in Bobota. Bo-
botanii, cari cu una di nainte de licitatiune sciu-
ra cum sta caus'a lor, vedíendu-se sedusi si a-
magiti de advocatulu lor Kiss Tamás, esira
cam la dóue snte in capetulu satului cu o su-
plica tradanda judelui esecutoriu, in care spu-
nendu-si insielatiunea amara cerura ragasu de
30, ori incai 15 dile ca se-si caute de causa,
resoluti fiindu altcum pe licitanti neci de cum
a nu-i lasá in comuna, dupa ce acolo neci unu
domnu nu are intravilanu. Sosindu judele esec-
utoru din Zilah G. Bálint la Bobota, satenii
amintiti si-presentara cererea in numele comu-
nei enarandu totu lucrulu si cu vorb'a din firu
in peru. Judele licitantu intrá in comuna, as-
ceptá acolo pana la 11 óre in cas'a parochiala,
dar vedíendu că nu vine neci unu licitantu si
credíendu că neci va veni vre unulu, dupa ce
satenii se dechiarara că nu-i vor lasá in comu-
na, parosi Bobot'a cu rogarea sateniloru ple-
candu catra casa la Zilah. Ajungendu la cras-
mar'a „Czifra“ lu opri capulu actoriloru proprie-
tariulu facutu din gidanu crestinu Szalavetz A.
cu advocatii Szénásy si Kiss Bálint, dimpreuna
cu vre o doi trei licitanti gidovi, cari vorbindu-i
cate verdi uscate — cari tóte se adeverira de
mentiuoni — lu îndemnará se céra brachiulu asu-
pra sateniloru despre cari ei au fostu auditu că
nu vreu a lasá pre licitanti in lantru; urmarea
fu că judele emisu credíendu că romanii vreu
se omóra pre Szalavetz si alti gidani de panu-
r'a lui, că-su gát'a a trage clopotele într'o ure-
ckia si a prepadí cu feru si focu tóta judecato-
rimea licitanta — nu se duse mai departe catra
casa, ci descriindu lucrulu asiá premaritu dupa
cui'a auditu, cerú brachiulu. Vice-comitele L.
Pelei fara se cerce lucrulu mai de amenuntulu,
lu si ordiná, demandandu lui Becsy judelui
cereualu, se plece cu o putere insemnata in
contra comunei romaneresistente. Judele Becsy
dupa ce nu potú aduná cu iutele 1000 de ó-
meni, cati avú de eugetu, aduná 400—500 de
ómeni toti magiari din cinci comune, cu cari
plecá numai de catu spre a frange comun'a
rebelanta. In 3 iuliu sosi brachiulu cu
80 de cara si cam la 300 de cai; oménii
inarmati toti cu pusce, pistóle, furci, fur-
cúie, focosie si altele, si dupa ce se consti-
tuira in avant-garda, centru si ariere-garda,
intrara cu triumfu in Bobota unde neme-
nui neci prin minte nu i-a trecut se resiste.

Ajungendu brachiulu la cas'a comunata, numai
decatu incepú a requirá; taiara 3 vite, adusera
butóie de vinu, rachiu, pane, slanina s. a. asiá
catu acestu brachiulu facú dauna Bobotei nu mai
putienu ca de 2000 fl. v. a. In contra acestui
faptu neumanu, iritatoriu de sufletu, ne mai po-
menitu neci in analele evului mediu, bobotanii
cerura scutu la congregatiunea marcata din 8
iuliu. Acést'a congregatiune indignandu-se de
acestu incidentu barbaru, denumi o comisiune
spre a cercetá lucrulu si a referá starea lui in
congregatiunea fitoria 3 septemvre a. e. Mem-
brii comisiunei fura DD. Keizler Imre v. co-
minte substitutu, Sandra Pap protojude substi-
tutu, Ioanu Nichita juratu si Kiss László not.
subs. — Comisiunea acést'a pre diu'a amintita
si-si finí misiunea predandu-si lucrarea con-
gregatiunei pentru a aduce judecata. Congre-
gatiunea, fiindu actele cam voluminose, alese o
comisiune de siese spre a cercetá actele si a-si
dá opiniunea basata inaintea congregatiunei.
In acést'a comisiune fura doi romani. Dupa cer-
ectare de dóue dile, comisiunea opiná că: bra-
chiulu de feliu nu a avutu locu in casulu pre-
sinte, dupa ce judele emisu nu fu impededatu
in actiunea sa; dintre posesori nimene nu s'a
incercatu a merge in lantru, éra care s'a incer-
catu d. e. Rdissimulu vicariu Coroianu, a si in-
tratu; nepotendu intrá licitanti — altcum neci
unulu nu a probatu — licitatiunea se potea
tiené si aiurea nefindu legata de locu, s. a. s. a.
prin urmare judele emisu G. Balint dimpreuna
cu judele cerc. conducatoriu de brachiulu Becsy
sunt detori a restitui daun'a causata comunei.
— Acum dupa acést'a opiniune basata pe ade-
veru, adusa de comisiune 2/3 parti magiara, ce
ar fi acceptatu omulu alta de catu ca congrega-
tiunea se primésca de a sa parerea comisiunei?
Congregatiunea inse aprobá ea óre acést'a parere
rationabila? departe se fie! Congregatiunea,
fora se fie luatú in consideratiune neci catu-e
negru sub unghia parerea comisiunei, au se fie
pretinsu cetirea cutarui protocołu incuistiuni-
nalu, simpliciter dupa sic volo sic iubeo absolvá
diregatorii amintiti, aflandu că brachiulu a a-
vutu locu si că comun'a siesi are de a-si mul-
tiamí daun'a causata! O hotarire, o procedura
e acést'a, casí care inzadaru nei cercá pe con-
tinentulu Europei, si dóra a luméi întregé.
Apoi unii ómeni de acestia pretindu a fi ante-
luptatorii civilisatiunea si dominium mundi au-
striaci! onóre si respectu caror'a se cuvine, cu
multa placere am observatu că nu au lipsitu
dintre fratii magiari mai multi a face atenti si
a abate pe confratii lor de la o astfelu de
procedura miserabila asiá d. e. DD. Kovács,
László Imre, Szentkirályi, Kaisler si alii, dar
durere! majoritatea Comitetului comitatensu
pará de presupunerea acelor'a cari in romani
nu vedu de catu nisce renitenti, comunisti, res-
colatori asupra domniloru sei etc. ii condamnă
si dechierá de vinovati, căci sermanii sateni, ne
mai sciindu ce se face, se adunara cu turn'a,
inse cu manile góle — spre a-si face protesta-
tiunile sale!! Dintre romani se destínse atatu
prin argumentele-i sanatóse catu si prin vocea-i
oratorica bravulu romanu si natiunalistu Ge-
orgiu Pop posesoru in Basesci, durere numai
că dintre romani nu i-a secundatu nimene, pen-
tru că doi—trei membri cu ciucuri, cari ii a-

venmu, ddieu scie din ce cauza, nu au fostu de
fatia. Si asiá caus'a bobotaniiloru cadíu, nu din
lipsa de argumente ci din lips'a numerositatii
membriloru cu mai multa judecata. Comun'a si-
apeléza caus'a la ministeriu, de unde speréza
mai multa direptate. Indata ce voiu sci re-
sultatulu, nu voiu intardiá a vi-lu face cuno-
scutu. —

Totu cu acést'a ocaziune veni pe tapetu si re-
cercarea Comitetului Zarandu spre a li sprigi-
ní cererea, ca se capete ordinatiunile oficióse
si in limb'a romana, — dar fratii magiari o
luara spre sciintia si pusera ad acta din cauza
că membrii comitetului sunt mai eschisivu ma-
giari, desí romanii in acestu comitatu facu 2/3
parti, acestea tóte se intempla dupa constitui-
unea magiara pusa inaintea romanului se se
amorisese in ea! —

Pro candu ni se intempla aceste manga-
eri neasceptate, éca că Il. Sa Vancia ne mai
suprinde cu un'a. La cerculariulu de sub 1978
alatura unu rubricatu mare scolaru ungurescu,
trimitiendu-lu lar pentii diceesani se-lu umpla
pe semne totu unguresce! Numai acést'a ni-a
mai trebuitu. Inceputulu e facutu! Protopopii
cei mai multi nepatindu astfelu de candu stá lu-
mea, alérge de la unulu la altulu întrebandu
óre cum se umpla rubricatulu de óra-ce nu
precepu co e scrisu de asupra?

Baseric'a si deschiliuitu autonomi'a ei
limbistica a facutu totdeun'a cea mai mare im-
pedecare de romanulu neci in seclii de trista
suvenire a slovenismului si calvinismului nu
s'a lapedatu de limb'a romana eschisiva in afa-
cerile sale, — inceputulu spre a se delaturá
acestu reu e facutu si moritulu e alu Ill. sale
Vancia. —

Protocolulu

siedintiloru directiunii Asociatiunei aradane
pentru cultur'a poporului romanu ténute in
anulu 1866/7.

Siedint'a XI

(ordinaria.)

ténuta in Aradu in 8 septemvre nou 1867.

Presiedinte: Mirone Romanulu, direc-
toru secundariu.

Membri oficiali: Em. Misiciu, percep-
toru, Ioane Goldisiu, esactoru substitutu, Teo-
doru Serbu, bibliotecariu subst. si Iulianu Gro-
zescu notariu.

Membru asistentu: Dr. At. Siandoru.

91. Deschidíendu-se siedint'a, se cetesce
si autentica protocolulu siedintii trecute.

92. Dlu presiedinte propune alegerea u-
nei comisiuni, carea timpuriu se se ocupe cu
adunarea datelor trebuintióse la compunerea
raportului pentru adunarea generala.

Determinatu:

Propunerea se primesce cu unanimitate,
si de membri ai acestei comisiuni se alegu
d. d. Ioane Goldisiu, Teodora Serbu si no-
tariulu.

93. Notariulu aréta cumca Grigoriu Bi-
risiu v. notariu magistratualu din Aradu po-
bas'a dechiaratiunei formale cu deobligamentu

ludun, in Normandi'a de adi, de pre la anii
57—56 inainte de Cr.) se afla cate unu corbu;
pre accea-si tabela banii num. 57, 58, 59 si 60
(aflati in centrulu Galiei, si tipariti pre la anii
90—27 nainte de Crestu) se afla corbi, si pre
banii de sub num. 57 si 58 sunt corbii intorsi
cu eiulu (clontiuulu) spre drépt'a catra o cruce,
care sta de din aintea ciucului corbului, éra in
giurul crucei se afla in patru unghiuri, patru
punturi desclíniti de cruce, chiaru asiá precum
se vede corbulu, cu crucea inaintea clontiuului, si
punturile inaintea cornurilor crucei pre banii
102 si 103 (in tabloulu lui Cesare Boliacu) de la
principii Vladu Cepesiu si Vladislau*), in tabel'a
8 pre banii de sub num. 10 (de la anulu 35 in-
ainte de Cr.), 59 (banu galu-bretonu), apoi in ta-
bel'a 9 pre banii 9**); 10 si 11 (toi trei bani de
pre la anii 55—39 nainte de Cr.) se afla asisdero
corbi, unii dintre corbi inse, mai vertosu coi de-
pre tabel'a 9 asemenea mai multu cu vulture, séu
cu o specie de vulture; b) cu privintia la „ca-

*) Reu facura dar acei urdiori, cari nu seimu din ce
zelu rateciu, pusera in seclii din urma crucea in
clontiuulu corbului, in locu de a o lasá de din aintea
lui, precum a fostu in vechime.

**) Pre banulu num. 9 se afla pre o parte „capulu de
bouru“ cu stea de asupr'a, si cu inscriptiunea „Am-
bactus“ éra pre cea lalta parte se afla „corbulu“
fara inscriptiune.

pulu de bouru“ din stem'a Moldaviei aflamu,
cum că in tabel'a 4 pre banulu 31 (de pre
la anii 100—50 in. de Cr. cu locu ne deter-
minatu unde s'a aflatu in Franci'a) se afla unu
capu de bouru singuru; in tabel'a 5 pre ba-
nulu num. 13 (aflatu in provinci'a Santone, din
apusulu Galiei, care banu este tiparitu pre la
anii 39—27 in. de Cr.) se afla unu capu de
bouru, care sta sub gur'a unui cane si canele
tiene lab'a (branc'a) drépta aredicata asupr'a ca-
pului de bouru, éra dupa cane se radica unu
arboare; acestu banu arc pre cea lalta parte unu
tipu de capu de omu, in giuru cu inscriptiunea
„Conovios“, recte „Contovios“, si este cu to-
tulu asemenea cu banulu aflatu in Daci'a de
pre tabloulu Ilu Cesare Boliacu, num. 19—20;
in tabel'a 6 pre banulu numerulu 27 (tiparitu
pre la anulu 57—52 in. de Cr. in Franci'a de
médianópte — numita odinióra Gal'i'a belgica
secunda — la poporulu Atrebatii) se afla unu
capu de bouru de a sup'r'a si de din josu de
unu calu; in tabel'a 7 pre banulu 73 (de pre
la anulu 60 in. de Cr., aflatu in Franci'a de
medilocu, in partea resaríténa, unde a locuitu
poporulu galicu numitu Seguanii, a caror'a ce-
tate s'a numitu „Bisontium“, care si-a imprumu-
tatu numele de la „bison“ ce insémma bou sel-
baticu, ori bouru, si cuventulu „bison“ se afla

dreptu incriptiune si pre banu) se afla unu
capu de bouru de a sup'r'a unui calu; in ta-
bel'a 9 pre banulu 9 (cu inscriptiunea „Am-
bactus“ de pre la anulu 55 in. de Cr., nu se
scie unde s'a aflatu in Franci'a) se afla éra unu
capu de bouru. Acesti bani de origine galu-
celtica se asémena cu banii num. 107, 108,
109, 110 si 111 de la principii Moldovei: Ste-
fanu celu mare, Bogdanu alu treile, Simeonu
Vladu Movila si Alesandru alu 4. Lapusiné-
nulu, impartasii in tabloulu lui C. Boliacu,
pre cari asemenea se afla capulu de bouru
dreptu semnu alu stemei Moldaviei. — La
aceste impartasiri, vine de a insemná acé, cum
că pre banii galu-celtici acé citati d'in atlasulu
lui Lelewel, se afla pre langa „corbulu cu
cruce“, si prelanga „capulu de bouru“, inca
intiparite semilune si stele, chiaru precum se
vedu de aceste pe banii Moldu-Romaniei imparta-
siti in tabloulu lui C. Boliacu. Lelewel in
opulu citatu pag. 12 incunoscentiéza, cumcă ce-
tatea „Haliciu“, de unde-si trage numele Gal-
ti'a, care cetate fu numita in vechime „Galís“,
pentru că érá de Gal'i fundata, — a avutu
chiaru ca in Tíer'a romanéscá „corbulu“ dreptu
stema ori insemnu, aceea ce este una impregiu-
rare de cea mai mare insemnetate pentru isto-
ri'a stemei Tieréi-Romanesci. — Si cu privin-

tia la vechitatea „capulu de bouru“ din ste-
m'a Moldaviei, insemnámu acé, cumcă in anulu
1865 dupa cum a incunoscentiatu „Trompet'a
Carpatiloru“ s'a aflatu la pitiorulu podului lui
Traianu, o pétra, care se pestréza la museulu
din Bueuresci, si pre care sta sculptatu unu
„capu de bouru“ între dóue capete de leu; apoi
la ruinele cetatei Ghertin'a de langa Galatfu,
se afla inca o pétra, care se pestréza la biblio-
tec'a d'in Iasi, pre care pétra asemenea se vede
insculpatu unu „capu de bouru“.

Prin acestea credemu a fi demonstratu nu
numai din istoria, ci chiaru si din limb'a dacu-
romana cum că au esistatu popóra galu-celtice
in Daci'a traiana, cari contopindu-se cu colo-
niile romane — si aceste erau amestecate din
vechime cu popóra galu-celtice — straplantate de
Traianu imperatu spre locuire in Daci'a, au in-
fíptu nu numai in limb'a dacu-romana eleminte
de limba galu-celtica, ci au predatu dreptu ere-
dia Dacu-romaniloru si institutiuni in stemele
tieréi lor. Deci trecemu spre a lucrá de
Getu-Daci.

(Va urmá.)

Simeone Mangiucă.

Redactoru respundiatoriu: Giorgiu Popa (Pop).